عکس: ایران

نسیمی که از سمت جغرافیای فرهنگی ایران در نمایشگاه کتاب تهران می‌وزد

بوی جوی مولیان و یاد یار مهربان

اشعار ترجمه شده «فرزانه» و «سعادت» را که تاجیکی‌ها خیلی نغز می‌بینند، به ایرانیان پیشکش کرده‌ایم. این شعرها بیشتر در حق قبله‌گاه و ذات پروردگار است

گزارش

ایران واشقانی فراهانی
گزارش نویس

نمایشگاه کتاب تهران همان طور که پیش‌بینی‌ها نشان می‌داد، شلوغ و پربازدید است. ازدحام بازدیدکنندگان دیگر به یک روز تعطیل شبیه نیست و خیابان‌های منتهی به نمایشگاه با ترافیک خودروها گره خورده است. انگار شهر جان تازه‌ای گرفته است و از رخوتی که گریبان عصر جمعه را می‌گیرد، اثری نیست.

فارغ از اینکه برخی برای سپری‌کردن یک جمعه کسالت‌بار برای گشت و گذار با خانواده و دوستان خود آمده‌اند، دستاورد ملموس و اثرگذار این رویداد اجتماعی-فرهنگی را می‌شود مشاهده کرد؛ آنجا که پای تبادل فرهنگی در میان است و کنکاش مردم دو سرزمین برای یافتن مشترکات فرهنگ و زبان. زیر سقف این شبستان، اشتیاق برای پیوند فرهنگ‌ها در نگاه پرمهر بازدیدکنندگان و متصدیان غرفه‌ها موج می‌زند. عطش برای آشتی دو پیشینه فرهنگی، دو خاک، دو گذشته غنی و پرافتخار.

در غرفه‌های ناشران خارجی، صدای خوش سوتکی سفالی ناخودآگاه بازدیدکنندگان را به سمت غرفه‌ای می‌کشاند که صنایع دستی رنگارنگ و متصدیان مهربانش بر جاذبه‌های آن افزوده‌اند. مردی با موی سپید و گویش تاجیکی اشعار فارسی را تکرار می‌کند؛ بی‌وقفه، بی‌مکث. تابلوی بزرگی از تصویر رودکی شاعر بلندآوازه پارسی بالای سرش خودنمایی می‌کند.

غرفه را طوری طراحی کرده‌اند که گویا پدر شعر فارسی سایه‌اش را به بلندای یک فرهنگ و قدمت تاریخ یک سرزمین گسترانده است. همان که در اشعار ش با اندیشه غنیمت‌شمردن فرصت روبه‌رو می‌شویم. شاعر چنگ نوازی که نیروی افسونگر شعر و هنر نوازندگی وی در ابونصر سامانی چنان تأثیر می‌گذارد که وی پس از شنیدن شعر «بوی جوی مولیان» بدون کفش، هرات را به مقصد بخارا ترک می کند .

آنچه وجه تمایز غرفه تاجیکستان با سایر غرفه‌های نمایشگاه بین‌المللی کتاب است، حضور یک مرد و سه زن تاجیک و معرفی صنایع دستی و هنری کشورشان است که در کنار کتاب‌های طبقه‌بندی شده، هم جلوه خاصی به غرفه بخشیده است و هم فرهنگ غنی یک کشور را معرفی می‌کند. این را شبنم ۳۴ ساله می‌گوید که دانشجوی دکترای مهندسی شیمی است. او می‌گوید اینجا تنها غرفه ترکیبی است که می‌شود با آدم‌های متفاوت، خط متفاوت و پوشش متفاوت شان، ارتباط گرفت و به فارسی صحبت کرد.

غرفه تاجیکستان، به تنور استاد سفالگری گرم است که شعر می‌گوید و عشق می‌تراود. به فاضل که می‌گوید مردم ایران اهل معرفتند و احترامی سخت به آنها دارم

دختر جوان در حالی که یک انار سفالی قرمز با نقوش زیبا در دست دارد، از متصدی می‌پرسد که یلدا در تاجیکستان چگونه برگزار می‌شود؟ تلاش این مرد پیر برای پیوند دو فرهنگ، ستودنی است وقتی با اشتیاق می‌گوید: ما هم احترام می‌گذاریم اما آغاز جنگ جهانی فرهنگ خیلی از کشورهای فارسی زبان را از بین برد.

یک پزشک مقیم آلمان هم به جمع بازدیدکنندگان پیوسته است. او می‌گوید از زمان دانشجویی از کشور رفته است و حالا پس از ۶۰ سال دلتنگ وطن شده و نمایشگاه کتاب را محلی برای تبادل فرهنگ و ایده مردم کشورهای مختلف دیده و برای سفر بی‌قرار شده است. او از فاضل می‌پرسد که چرا فارسی حرف می‌زنند اما به زبان روسی می‌نویسند؟ پیرمرد آهی می‌کشد: «چون ما در تحول تدریجی بوده‌ایم. امید دارم روزی به زبان و خط اصلی‌مان برگردیم.»

جالب است که تا پیش از سال ۱۳۳۵، فارسی، زبان رسمی ایران، افغانستان و تاجیکستان بود. انگلیس‌ها و روس‌ها از یک‌سو و فارسی ستیزان از سوی دیگر، تلاش کردند زبان فارسی را تضعیف کنند تا اینکه سیاست، خط این کشورها را از یکدیگر متمایز کرد. در پی انقلاب اکتبر سال ۱۹۱۷، به تاجیک‌ها تلقین کردند که زبان شما زبان تاجیکی است. نام زبان افغان‌ها نیز در سال ۱۳۴۰ به دستور محمدظاهرشاه به دری تغییر کرد. همین گونه زبان فارسی‌زبانان در کشورهای مختلف سیر متفاوتی را طی کرد.

در اواخر سال ۱۹۳۰ الفبای سیریلیک در نوشته‌های تاجیک‌ها رایج شد. از آن زمان تاکنون، تاجیک‌ها برای نوشتن، از این الفبای ۳۵ حرفی استفاده می‌کنند و زبان تاجیکی به خط روسی نوشته می‌شود.

مرد میانسالی که همراه دخترش برای بازدید از این غرفه آمده است، با شور و شعف از کلماتی می‌گوید که در زبان فارسی تاجیکی به کار برده می‌شود و برایش جذابیت دارد. «بسیاری از واژگان متداول در میان تاجیک‌ها، مدت‌هاست که در زبان فارسی و دری از رونق افتاده است. مثلاً تاجیک‌ها هنوز به چاق، فربه می‌گویند! خیلی ممنون را «رحمت کلان»، صبح فردا را «پگاه»، مدرک را «حجت یا شهادت نامه»، منتظر تلفن شما هستم را «در علاقه شما هستم»، روسری را «روی‌مال»، نیمرو را «تخم‌مرغ بریان» و سال جاری را «سال روان» می‌گویند. او با دهانی پرخنده می‌گوید: تاجیکی‌ها وقتی می‌خواهند بگویند از سخنم ناراحت نشدید؟ می‌گویند از گپ من خفه نشدید!

فاضل تأیید می‌کند اما می‌گوید: «این موضوع، دلیلی هوشمندانه دارد. زبان تاجیکی زبانی اصیل و بکر است. گویش دست نخورده فارسی با مردمی ظریف و لباس‌هایی پررنگ و زیبا و فرهنگی غنی.»

در بخش دیگری از غرفه، کتاب‌های شاعران و نویسندگان تاجیکی به نمایش گذاشته شده است که برخی ترجمه شده‌اند. شهناز ۳۶ ساله خودش را آموزگار مصور معرفی می‌کند و می‌گوید: «اشعار ترجمه شده «فرزانه» و «سعادت» را که تاجیکی‌ها خیلی نغز می‌بینند، به ایرانیان پیشکش کرده‌ایم. این شعرها بیشتر در حق قبله‌گاه و ذات پروردگار است.» او از گلرخسار به احترام نام می‌برد که در ادبیات تاجیکستان همانند یک مادر از خودگذشتگی نشان داد و تمام تلاش خود را برای رشد شعر در آسیای میانه به کار گرفت. «مادر شعر تاجیکستان» تاکنون ده‌ها کتاب به چاپ رسانده است.

ورودی غرفه از سمت راست، به رنگین کمانی در آسمان شبستان می‌ماند. کیف‌های منجوق دوزی شده، لباس‌های نخی و رنگی، کارهای دستی هنرمندان تاجیکی که رنگ مشکی در میان آنها نیست. حتی لباس فروشندگانش سرتاسر شادی و رنگ زندگی است. فریده به آرامی می‌گوید: «غرفه‌مان برای نمایشگاه کتاب است و این آثار هنری را برای معرفی آورده‌ایم. اما با وجود این، تنها یکی فروخته‌ایم. قیمت‌ها به دلار است و می‌شود به تومان تبدیل کرد. اما از بس بالا می‌شود، هنوز چیز زیادی نفروخته‌ام. مردم فقط قیمت می‌پرسند. زورشان نمی‌رسد.»

دو عروسک پارچه‌ای روی لباس‌ها به روی مشتریان لبخند می‌زنند و یک کیف پارچه‌ای سوزن‌دوزی شده در دست مشتریان دست به دست می‌شود. همه از زیبایی و سادگی حیرت‌آور آن به وجد آمده‌اند. اما کسی دست در جیب نمی‌برد. این کیف پارچه‌ای ۲۰ دلار است.

زری‌دوزی‌های عروس و تکه‌دوزی‌هایی که در شمال تاجیکستان به آنها قوراق دوزی می‌گویند، بسیار به هنر دست زنان ایرانی شبیه‌اند و حکایت از این دارند که مردم ایران و تاجیک، احساس و پیشینه‌ای مشترک دارند. استقبال زنان و دختران ایرانی از این هنر اصیل با شوق و علاقه آنان همراه است.

مرد جوانی یک سوتک سفالی برمی‌دارد برای خواهرزاده‌اش. گنجشکی قرمز با نوکی زرد و نقش‌های آبی. مرد تردید دارد رنگ قرمز را انتخاب کند یا زردش را. فاضل مداخله می‌کند: پرنده‌ها را جفت بردارید. در بلندای معرفت، این پرنده‌ها نشان از اتحاد دو ملت است؛ ایران و تاجیک.

غرفه تاجیکستان، به تنور استاد سفالگری گرم است که شعر می‌گوید و عشق می‌تراود. به فاضل که می‌گوید «مردم ایران اهل معرفتند و احترامی سخت به آنها دارم.» به او که به حرمت مولانا، اسم نوه‌اش را جلال‌الدین گذاشته است. همان که استادخانه‌ای(کارگاه) دارد از مشت مشت خاک رس که زیاده از ۳۳ سال است .

برش

در پی انقلاب اکتبر سال ۱۹۱۷، به تاجیک‌ها تلقین کردند که زبان شما زبان تاجیکی است. زبان افغان ها نیز در سال ۱۳۴۰ به دستور محمدظاهرشاه به دری تغییر کرد. همین گونه زبان فارسی‌زبانان در کشورهای مختلف سیر متفاوتی را طی کرد

جدول سودوکو

۴۲۱۶

ارقام ۱ تا ۹ را طوري در خانه‌هاي سفيد قرار دهيد كه هر رقم در سطرها، ستون‌ها و مربع‌هاي كوچك ۳ در ۳ يكبار ديده شود

آسان

۱					۵	۳	۷	
	۷		۳	۱	۲		۸	
		۸	۶	۹				
۴	۲		۵	۸				
۷	۸						۳	۵
				۳	۴		۱	۸
				۷	۹	۱		
	۹		۱	۶	۸		۴	
	۱	۷	۴					۲

متوسط

		۵		۹		۸		
۴			۱			۷	۶	۹
	۹							۱
	۷	۸		۶			۴	
			۷		۳			
	۳			۵		۲	۱	
۷							۹	
۸	۵	۳			۹			۴
		۴		۷		۱		

سخت

	۷			۵	۶	۲		
۶		۲		۱				
			۳			۱	۷	
					۱	۴		۹
	۶						۲	
۵		۴	۹					
	۱	۵			۸			
				۹		۷		۳
		۸	۲	۷			۵	

خیلی سخت

۲		۳					۵	
	۶			۸				۲
		۵		۴	۶			
					۱			۷
	۲	۷				۶	۸	
۶			۸					
			۷	۳		۴		
۷				۱			۳	
	۵					۱		۹

حل جدول سودوکو شماره ۴۲۱۶

آسان

۶	۲	۸	۴	۱	۷	۳	۹	۵
۳	۹	۷	۶	۵	۸	۲	۱	۴
۵	۱	۴	۲	۹	۳	۷	۸	۶
۷	۸	۱	۹	۲	۴	۶	۵	۳
۴	۶	۲	۵	۸	۷	۱	۳	۹
۹	۵	۳	۱	۶	۲	۸	۴	۷
۸	۳	۶	۷	۴	۹	۵	۲	۱
۲	۷	۹	۸	۳	۱	۴	۶	۵
۱	۴	۵	۳	۷	۶	۹	۸	۲

متوسط

۶	۸	۱	۷	۲	۹	۳	۴	۵
۲	۳	۹	۴	۸	۵	۷	۶	۱
۵	۷	۴	۳	۶	۱	۸	۲	۹
۸	۶	۲	۹	۵	۷	۱	۳	۴
۷	۱	۳	۶	۴	۸	۲	۹	۵
۹	۴	۵	۱	۳	۲	۶	۸	۷
۱	۵	۶	۸	۷	۴	۹	۲	۳
۳	۲	۸	۵	۹	۶	۴	۷	۱
۴	۹	۷	۲	۱	۳	۵	۸	۶

سخت

۸	۱	۶	۳	۵	۲	۷	۴	۹
۴	۹	۷	۸	۱	۶	۲	۵	۳
۲	۵	۳	۷	۴	۹	۸	۱	۶
۶	۳	۹	۱	۲	۸	۵	۷	۴
۷	۸	۴	۵	۶	۳	۹	۲	۱
۵	۲	۱	۹	۷	۴	۳	۶	۸
۹	۶	۵	۲	۸	۱	۴	۳	۷
۱	۴	۸	۶	۳	۷	۱	۹	۲
۳	۷	۲	۴	۹	۵	۶	۸	۱

خیلی سخت

۳	۶	۸	۲	۱	۵	۴	۷	۹
۷	۴	۹	۶	۳	۸	۱	۲	۵
۱	۲	۵	۷	۴	۹	۶	۸	۳
۶	۸	۲	۳	۵	۱	۷	۹	۴
۴	۵	۷	۹	۶	۲	۸	۳	۱
۹	۱	۳	۸	۷	۴	۲	۵	۶
۵	۹	۶	۴	۸	۳	۱	۷	۲
۸	۳	۴	۱	۲	۶	۵	۹	۷
۲	۷	۱	۵	۹	۷	۳	۴	۸

یک جدول با دو شرح

۸۱۸۵

جدول روزنامه *ایران* دارای دو «شرح عادی و ویژه» است. در صورت تمایل به حل دو شرح ابتدا یکی از شرح‌ها را با مداد حل کرده و سپس با پاک کردن جواب شرح اول، به حل شرح دوم بپردازید.

جدول عادی

افقی:

۱- واحد فرآورده‌های نفتی - اثر زیارتی اصفهان
۲- قسمتی کوهستانی در گیلان - پارلمان روسیه - قاره سرسبز
۳- نام «کیانی» بازیگر خانم - سبیل - کلمه تأکید
۴- کشور آفریقایی - آمال کوهنوردان - کم کردن
۵- اشاره به دور - ظرافت - دیاری مصفا و خطه‌ای زیبا از استان مرکزی
۶- سبک موسیقی سیروان خسروی - هوشمندی - پرنده خوش گوشت - ضمیر اجتماعی
۷- موسیقی جنوب ایران - مشق‌های دانش‌آموز - پایان شب... سپید است
۸- جنس الماس - طعم سرکه - کادو
۹- کاسه به دست روزی‌طلب - راهنمای مکتوب کالا - مهر و موم
۱۰- وظیفه و عمل - موشواره - آزاد - صوت تعجب
۱۱- به معنی سرپرست اصطبل - استادی - سایه
۱۲- انگشت برجسته - ایالتی در «امریکا» - ضد «صعود»
۱۳- جایزه موسیقی - واحد وزن - ضد «همگرا»
۱۴- بشر - دوقلو - رسم کننده
۱۵- رمان «مارک تواین» - یار کلیله!

عمودی:

۱- حرفه پرخطر سینمایی - جای تفریح و تفرج
۲- چیز - رقیق القلب - ساز بادی مخروطی شکل
۳- یار بیل! - باکتری مولد وبا - تمسک جوینده
۴- شهر «مجسمه شیر سنگی» - خمره بزرگ - ابر پایین آمده - موی گردن اسب
۵- برقرار - گیاهی - بزرگ‌منشی
۶- خوب نیست - خرمی، پاکی - وسیله کمک در راه رفتن کودکان
۷- پرنده شکاری - گیاه تیغ دار - فیلم آیدا پناهنده (۱۴۰۱)
۸- نوعی لیمو - کمانگیر باستانی - انس گرفته
۹- سازی سیمی و زهی - نگرانی - کلام تأسف
۱۰- پیل خشک - شرط بندی - ضمیر سه کیلویی!
۱۱- بله شیرازی - کفن - امید و اشتیاق
۱۲- آشامیدن - خط، رده - مخفف دپرس - پیاپی وارد شدن
۱۳- دستگاه تهویه - انبار بزرگ غلات - افسار
۱۴- گاومقدس مصریان - میزبان نیست! - طناب وریسمان
۱۵- پادشاه افشاری - فرمان اداری

جدول ویژه

افقی:

۱- شماره خودرو - فیلمی با هنرنمایی پریوش نظریه
۲- دستور قطعی - شهر سیب و گلابی - قدیمی‌ترین شرکت موبایل جهان
۳- کتاب «جان گالزورثی» - سریالی با بازی مینا وحید - کشوری در اقیانوس هند
٤- انقراض - بند چرمی - چلمن
٥- هالوژن نمک طعام - میوه قابل برداشت - هویدا
٦- انگشت برجسته - ابزاری در آزمایشگاه - صوت - روز گذشته
٧- شجاع و متهور - عایق شده - آگاه باش
٨- منور - ضعیف - حاکم ایالت
٩- جنگ - نوعی هیوندای - نام «رودریگز» ستاره تیم ملی فوتبال کلمبیا
۱۰- وحشی‌صفت - آرام یافتن - گرانتر از طلا - گاز استخر!
۱۱- مثل - روند - نشانه وجود مفعول
۱۲- نانجیب - نشانی پستی - نوعی ماهی
۱۳- سوار - شرکت خودروساز هند - نوعی دوربین
۱٤- وسیله مصنوعی پزشکی - شهر مازنی - اشاره کردن با حرکات چشم
۱۵- نام یک کمپانی تولید کننده خودروی برقی - فیلم مسعود کیمیایی

عمودی:

۱- دیوار جدا کننده - فیلم رضا عطاران
۲- اثر آلودگی چیزی - حق‌الزحمه - میوه نرسیده
۳- نسیم شب - نغمه‌خوانی - پهلوان یونانی
۴- کشاورز - تصدیق ایتالیایی - مضمون - حرف دوم یونانی
۵- قانون چنگیز خان مغول - آبادی - سردی
۶- دریافتن - موسیقی بندری - تولد بزرگان دینی
۷- خوش خوان - شهر «ترکیه» - وسیله تنیس
۸- آزمایش ثابت شده - دهستانی در «اسپانیا» - گشتن
۹- کشور اروپایی - پیش پرده اپرا - امر به آوردن
۱۰- داروی تزریقی - ضد «غلیظ» - گل سرخ
۱۱- شکم‌بند طبی - غوغا - روشنی
۱۲- موش رایانه‌ای - سد ایرانی - صدای درد - صدمه دیده
۱۳- صبور - مردن در اثر حادثه - گلزن سابق تیم ملی
۱۴- شب گذشته - شرکت خودروساز آلمانی - تیرانداختن
۱۵- یکی از جشن‌های سنتی مغرب‌زمین - از توابع خرم‌آباد

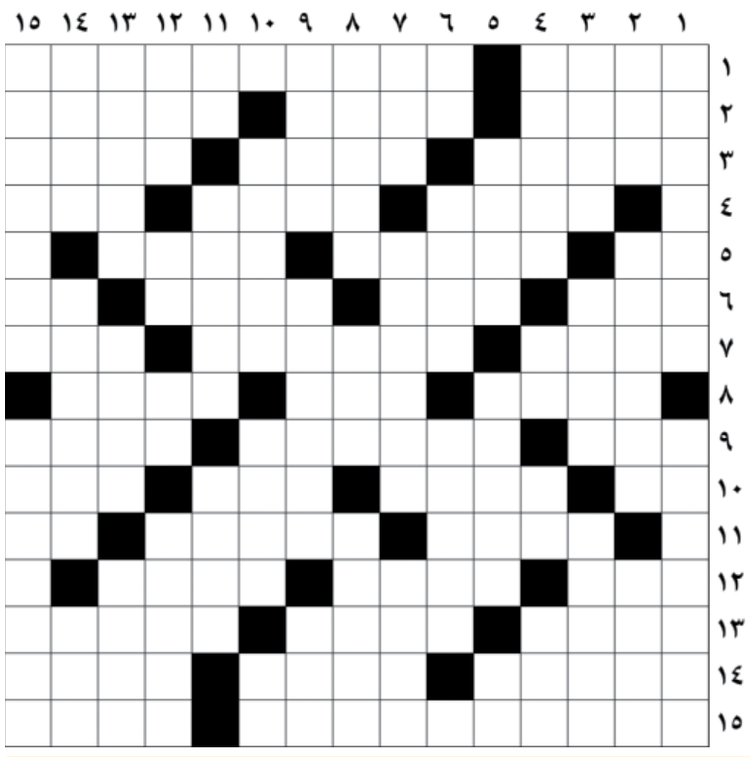

حل جدول عادی شماره ۸۱۸۴

حل جدول ویژه شماره ۸۱۸۴